

## Jižní Morava objektivem Zdeňka Vošického



FRANTIŠEK UHER

Při současných technických možnostech je relativně snadné vybrat a sestavit krajinné fotografie a vytvořit obrazovou publikaci. Zajisté dokumentuje lidskou činnost s krajně intenzivním úsilím. Pravda, najdeme ulici, kterou denně procházíme, střechu, pod kterou žili předkové, najdeme potůček, v němž jsme ulovili svého prvního pstroužka. Jsou to milá připomenutí, trochu sentimentálně podložená, a přece – nic víc.

Zejména s pomocí dronů se dají sestavit rozsáhlé publikace, jakými kdysi začínal fotograf Zdeněk Vošický z letadla. Nebylo snadné zajistit letadlo, pilota a letiště, vyřídit administrativní záležitosti, zajistit smluvně odběratele knih, spolupracovat s tiskárnou, konkrétně s tou havlíčkobrodskou.

A stále přetrvával faktor zcela neovliv-

nitelný – počasí. Tak vznikly fotografické perly o toulkách fotografova aparátu okresy Havlíčkův Brod, Pelhřimov a Třebíč, tak vznikla kompletní Vysočina shůry (získala titul Nejkrásnější kniha Vysočiny na 21. Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě) a posléze Jižní Morava shůry. V současnosti je k dispozici druhá část JIŽNÍ MORAVA krásná známá neznámá, fotografovaná již čistě ze země, (vydalo Aerovydavatelství, 2026).

Na křídla letadla již Vošický pouze nostalgicky vzpomíná, přesto však jako skutečný fotograf-umělec připravil kouzelné pohledy. Můžeme fotografovat okno v holé zdi, kapku rosy na stéble nebo starou čubu u silnice, již vzácné dávné kamenné upozornění na svažitost silnice, pořídíme různé, přesto rozdílné fotografie, dokumentární a umělecké. To platí o

všem. O krajinném záběru, o dudkovi na větvi, o kvetoucí mandloni, o zvoničce na návsi. Nevězí to výhradně v záměru fotografa, invence musí být bohatší.

Jednou z Vošického předností je hledání a nacházení překvapivého úhlu pohledu. Kolikrát jsme hleděli na Špilberk nebo Lednici, na jejich celkové nebo dílčí zobrazení, a přesto cítíme podivení. Jednou z předností Zdeňka Vošického je schopnost zobrazit neobvyklý pohled, jaký snad znají (pokud si ho uvědomují) pouze lidé, žijící v bezprostředním okolí. Další jeho předností je schopnost pracovat s barvou, aniž by fotografie upadla do barevného kýče a ztratila cokoli z působivosti a věrohodnosti.

Nelze nepoznamenat, že se Vošic-

**Pokračování na další straně**



ký důsledně vyhýbá fotografiím portrétním, leč pozor, právě v objevitelské hloubce jeho pohledů se permanentně skrývá lidské úsilí, trvalá hodnota, spočívající v úctě k lidské činnosti, skryté za vším, co nás obklopuje, co dokáže překonávat generace.

Zdeněk Vošický uzavírá knihu seriálem přírodních snímků, které berou dech, skromně a přece naprosto adekvátně dokazují, jak je naše vlast půvabná ve svých tvarech a barevnosti, zároveň také v uměleckém bohatství tvůrců. Až se rodí respekt ke schop-

nosti najít tolik nevšedních okouzlujících a inspirativních fotografií.

To nespočívá jen v přirozeném talentu, jde také o důkaz zaujetí a houževnatosti, bez nichž zůstává talent pouhým prahem, po němž lze uklouznout do zapomnění. V neposlední řadě vyvěrá z Vošického fotografií zřejmé úsilí vyhnout se záměrné atraktivnosti a podbízivosti. Budiž poznamenáno, že souběžně s časově náročnou přípravou takových knih stal se Zdeněk Vošický renomovaným fotografem, jehož snímky prošly s uznáním kontinentem, překonaly oceány, získaly různá mezinárodní ocenění. Dala by se vyjmenovat, zda by to však odpovídalo skromnosti člověka, který se vypracoval především nesmírnou pracovitostí...

Zalistujme tedy raději v jeho knihách fotografií a možná kdesi v nás zazní tlumeně a to je ta země krásná..."

**(Všechny fotografie v tomto vydání LUKu jsou od Zdeňka Vošického. Na titulním snímku je autor u svých momentek na výstavě CZECH NATURE PHOTO na Pražském hradě.)**



**K** dosud vydaným svazkům korespondence **Karla Čapka**, spisovatele až do Milana Kundery ve světě po roce 1918 nejznámějšího a nejvydávanějšího, přibýly loni **DOPISY A VZKAZY, Další nepublikovaná korespondence** (Arsci, Korespondence a osudy sv. 5; sestavil, k vydání připravil, přeložil a komentoval Petr Lachmann, Praha 2025, 320 s.).

V podtitulu mohla klidně být slova *poslední svazek knižně dosud nepublikované korespondence*. Neboť sotva se na další knihu podaří objevit víc než pár drobností, edice *Dopisů a vzkazů* je nejenom pečlivá, ale i důkladná. Čerpá ze zdrojů i dosud neznámých, soustřeďuje dopisy a vzkazy, uložené v různých fondech Literárního archivu Památníku národního písemnictví a v jiných archivech, i publikačně rozptýlené, známé jen z časopiseckého zveřejnění, především ve Zpravodaji Společnosti bratří Čapků.

Abecední upořádání dopisů a vzkazů podle adresátů a pisatelů není nejšťastnější, i když má jisté oprávnění. Pořadí přísně chronologické by korespondenční práci Čapkovu zpřehlednilo, umožnilo by utvořit si snadno živý obraz spisovatelova života a díla při jeho cestách, v činnosti PEN-klubu i v psaní jednotlivých knih a ve starostech i radostech s pronikáním do světa.

Mnohé čtenáře jistě překvapí, že třeba v některých zemích (ve Vídni, ve Finsku a ve Stockholmu) se rozpakovali na jeviště uvést *Bílou nemoc* v obavě před rozmáhajícími se fašistickými kraválami, nebo že Čapek marně usiloval už ve 20. letech získat pro odmítnutí protičeskoslovenské kampaně části britského tisku nejen G. B. Shawa, ale i Johna Galsworthyho; toho si velmi vážil, ale jeho starost o menšiny u nás předznamenalo naše zklamání z roku 1938, známé ze Seifertových veršů „Francie sladká, hrdý Albion, / a my jsme je milovali“.

Když už padla zmínka o roce 1938, a tedy nepřímě o Sudetech, nelze neocenit dopis 20letého Karla Čapka, který z *Dopisů a vzkazů* před časem přetiskl LUK. Jde o dokument přímo senzační. Mladičký Čapek se po roce na filozofické fakultě pražské UK vypravil ke studijnímu pobytu na FF berlínské univerzity a docela bezhlavě se tam zamiloval do Anny Blažek, rozmarné krajanek ze svých rodných Sudet, která ho trápila „rozkošnou hrou žen, které dají políbení a, nemám Vás ráda“ a ještě jedno políbení a „já k vám nepřijdu“, jak praví nebožtík Erben: „Hraju si tu, pěkně hraju“ – (...), – ach, drahé Sudety, proč jste tak chladné? Vždyť i Vás vytvořil planoucí žár země, i Vy jste udělány z živého ohně, proč tedy se jednou nerozehřeje Vaše šedivé kamení, když Vás navštíví patriotický poutník?“

Čapek nemohl vědět o osudu Sudet po roce 1918 ani o jejich chování před Mnichovem, ale nevytušil ten osud a jeho tragické konce jasnozřivosti básníka?



Dopis, o jehož adresátce se zřejmě nepodařilo zatím nic vypátrat, je ovšem v knize kuriozita. Kuriózní ale svazek vůbec není. Je inspirativní. Jaksi mimoděk ukazuje, jak vynikající spisovatel ze země zvící Česka nesmí očekávat za pecí, až si ho svět objeví a uzná jeho jedinečnost. Dopisy překladatelům, dramaturgům a organizátorům literárního života (konkrétně PENu) jsou frapantní učebnicí způsobu, jak zdvořile a přitom věcně získávat, pěstovat a využít kontakty ve světě, který je ďábelsky samolibý a cítí se soběstačný. Nemusím snad jmenovat, jedině komu se to po tvůrci RUR atd. u nás skutečně *plně* podařilo.

Kdo si navzdory abecednímu rozházení dopisů, zachycujících každodenní neuvěřitelně nabitý program například pobytu Karla Čapka v roce 1924 v Anglii, povšimne, s kým vším stihl se setkat, sblížit, též už i jednat, uvědomí si, jak obrovské množství práce během jednadvaceti roků (na niž se po více než deset let připravoval) života a díla vykonal, nutně si musí položit otázku, jak to bylo vůbec možné. Odpověď je v umění říci maximum minimem slov, v umění, které je dáno nebo které si osvojují především básníci.

Nejsouce básníky, my recenzenti, editoři, komentátoři podivuhodného díla básníků veršem, prózou a jeviště, píšem obšírně až do alelujá. A tak není divu, že komentář *Dopisů a vzkazů* čítá (nepočítal jsem to, jen odhaduji) mnohem víc slov než dopisy a vzkazy. Komentář se obrací na prosté obyčejné čtenáře, tj. na rozhodující většinu čtenářů Čapkových knih, a tak se místy může zdát až nikoli nezbytný. Přesto i tak podrobný celostránkový výklad o exotickém ptáku jménem *lýrovec*, výčet, kde všude v krásné literatuře hnízí, dal by se doplnit: o Nezvala, v jehož díle je vše možné i nemožné: „Můj milý v dálné cizí zemi žije / a já jsem jeho krásná Virginie / Na nádrech sedají mně lýrovci / a on je básníkem té chladné končiny.“

Odpověď na otázku položenou nadpisem je zřejmá. Ano, vydávání korespondence Karla Čapka je zdařilé a významně u konce.

Dobrou chuť, kdo ten svazek právě berete do ruky.

# Zvolili bychom Einsteina místo Pavla?

Prezidentské volby jsou v Česku poměrně vzdálené, přesto jsou neustále v centru mediální pozornosti. Jedna část politické scény adoruje Petra Pavla a považuje ho za dokonalého kandidáta. Druhá část společnosti Petra Pavla a jeho aktivity kritizuje a dokládá na nich jeho vlastizrádné, protičeské působení (přeměna České republiky na monarchii, zánik České republiky v Evropské federaci, zrušení práva veta států v Evropské unii, zavedení eura).

Část politické scény se domnívá, že těmito aktivitami se znemožnil, a vylučují proto možnost, že by mohl být zvolen.

Jsem dalek tvrdit, že vím, zda bude Petr Pavel zvolen, avšak pociťuji silné pochybnosti, že zvolen nebude. Proč se tak domnívám? Protipavlovská část politické scény vychází z chybného metodologického východiska. Podle

něho, čím je kandidát inteligentnější, vzdělanější, politicky gramotnější, morálnější, moudřejší, tím je větší pravděpodobnost, že bude zvolen. To je však mýtus, který dávno v politice neplatí.

Politicky gramotní lidé vědí, že demokracie v západní civilizaci není, avšak i její náhražka – hra na demokracii, se propadá stále níže a dna stále nedosáhla. Společenský a politický úpadek je patrný i na procesech volby a na kvalitě zvolených politiků. Čím slabší politik, nejlépe s „máslem na hlavě“, tím snadněji ho bude ovládat skutečná moc (kryptokracie).

Porovnejme kvalitu, mravní integritu a osobnost dřívějších politiků a současných. Např. N. Mandela a V. Zelenskyj. Mandela, vzdělaný právník, se postavil do čela boje proti apartheidu, byl vůdcem svého lidu a za svoje přesvědčení a politické působení prožil 27(!) let v žaláři. Především jeho zásluhou bylo, že přechod od apartheidu se obešel bez občanské války mezi bílými a černými. Pět let byl jihoafrickým prezidentem s respektem i u většiny bílých Jihoafričanů.

Zelenskyj se profiloval jako estrádní umělec, který na estrádách měl vrcholné číslo – na klávesy klavíru mlátil holým penisem. Přirozeně, za normálních okolností by to asi ke zvolení ukrajinským prezidentem nestačilo. Proto pro něho byla napsána role prezidenta v televizním seriálu. Tak se dostal do povědomí Ukrajinců jako prezident. Ostatní již zařídili ukrajin-

Struktura voličů kopíruje strukturu společnosti, a nelze proto mluvit o homogenitě voličské obce. Určitý náhled na strukturu voličů nám mohou dát média se svojí diváckou či čtenářskou obcí, zvláště internetové časopisy a sociální sítě s možností komentářů na zveřejněné články.

Některé časopisy čtenářům předkládají ankety, které však v žádném případě nevyjadřují mínění společnosti. Čtenářská obec každého časopisu je totiž vyprofilovaná podle politického a odborného profilu časopisu, a proto prezentovaný názor je názorem určitého segmentu společnosti a mezi sebou se značně liší.

Úroveň časopisu určuje kvalitu čtenářů. Všeobecně převládá názor, že na internetu vládne agresivita a sprostota. Já však vzhledem ke kvalitě Nové republiky a Prvních zpráv, a tedy také jejich čtenářů, jsem

na své články nikdy žádnou sprostou reakci nezaznamenal. Nedávno jsem na Novinkách četl článek na téma z historie Sovětského svazu. Napsal ho autor, kterému bylo v roce 1989 osm let, vystudoval Sorosovu Středoevropskou univerzitu a studoval v USA. Pokud mám o autorovi takové informace, nemusím článek číst, abych znal obsah a kvalitu článku. V reakci na článek bylo na Novinkách množství komentářů, které svou kvalitou dokládají, že jejich autoři jsou nevzdělaní idioti a často korespondují s kvalitou článku. Většina z těchto komentářů naplňuje skutkovou podstatu trestného činu „předsudečná nenávisť“.

V minulosti jsem také podléhal mýtu, že čím vzdělanější a inteligentnější kandidát, tím větší pravděpodobnost, že bude zvolen. V současnosti je mi jasné, že úpadek vzdělanosti české populace má vliv i na volební proces. Primitivně řečeno, **pro mnoho voličů není třeba, aby kandidát byl dostatečně inteligentní, ale aby byl dostatečně hloupý.**

*Pokračování na další straně*



Jsem přesvědčen, že člověk s inteligenci Alberta Einsteina by neměl šanci v českých volbách uspět. Tuto moji tezi potvrzuje velké množství hlupáků ve volených funkcích. To je jeden z faktorů, který mluví pro volbu Petra Pavla. Není zbytečně inteligentní a hloupí voliči se s ním mohou ztotožnit. O inteligenci a mravním profilu jeho stoupenců mluví i to, že pro ně není problém parazitických sto tisíc Kč, které Petr Pavel vymohl pro svou

manželku. Taková míra parazitismu je zcela neobvyklá a nic takového nebylo v celé historii v žádném státě. Druhý faktor vyplývá ze specifické české historie. Po listopadovém převratu spousta nomenklaturních komunistů se podílela na loupeži národního majetku. Získali sice majetek, ale také trpěli dehonestací, že předtím byli členy KSČ. Komunist, a dokonce komunistický rozvědčík ve funkci prezidenta, tuto dehonestující nálepkou fakticky

likviduje. Proto mají zájem, aby zůstal ve funkci.

Třetí faktor představuje Pražská kavárna, což jsou lidé bez názoru, kteří volí podle pokynu. Jsou schopni roky tvrdit, že neexistuje bývalý komunist, a pak zvolí komunistu prezidentem. Prezidentské volby budou testem, který ukáže inteligenční a vzdělanostní rozložení české populace.

(Autor je členem Unie českých spisovatelů)

## Vydám **Uberšvejka** a končím

Vážení přátelé, ano, nadešel čas, abych ukončil svou publikační činnost, která trvala více než 62 let!

Mé kognitivní schopnosti pomalu ale jistě upadají a i má tělesná schránka povážlivě chátrá.

Rozhodl jsem se proto, že mým posledním edičním činem bude vydání Uberšvejka, trilogie o osudech fiktivního vnuka slavného Švejka Haškova.

A protože můj nakladatel Zdenko Pavelka, který vydal několik mých oceňovaných románů, jako např. Prosraný život či Most přes řeku zapomnění, na jaře loňského roku nečekaně zemřel, ujala se vydání Uberšvejka, které už přichystal do tisku, jeho dcera Lenka Pavelková.

Jenže prodej knih, které nepatří ke „konzumnímu realismu“, žel rok od roku klesá, zatímco ceny papíru i tiskáren nezadržitelně stoupají. Tím pádem je k podobným edičním činům třeba čím dál tím víc peněz.

A tak jsme se kvůli získání potřebné finanční částky rozhodli pro svůj projekt na Hithit.cz, který však má i svou charitativní stránku. Ale to už se dočtete v jeho sekci LITERATURA. A abych Vás k jejímu otevření získal, přidávám pár veršů, které snad nikoho neotráví. Konec konců, to už Jiří Suchý zpíval, že trocha poezie nikoho nezabije!

### UBERŠVEJK SONG

*Kdyby žil Haškův Švejk dnes,  
trpěl by jako ten pes.  
Proto jsem stvořil jeho vnuka,  
nad kterým leckdo smíchy puká.*

*Chválí ho také kritika!  
Že prý se Švejkův vnuk vymyká  
obyčejnému humoru.  
Rozesměje i v únoru,*

*nejenom v létě či na apríla.  
A umí seknout. Je v něm síla!  
To vážně není žádný fejk.  
Prostě se zrodil Uberšvejk!*

Za vaše pochopení a případnou finanční podporu, jež bude oceněna odměnami, které také najdete v našem projektu, zveřejněném od 7. září na stránkách Hithit.cz v sekci LITERATURA, ale také za preposlání tohoto textu co největšímu počtu vašich přátel, vám už teď ze srdce děkuji!

Váš **Jaroslav Čejka**, autor Uberšvejka  
[www.hithit.com/ubersvejk](http://www.hithit.com/ubersvejk)



# PAVOL JANÍK PREDPOSLEDNÁ BÁSEŇ

slová sa zbláznili  
pichajú ma v bohu

jabloň rohato rodi  
rohatosť myšlienok

tisíc bokov  
nech ťa boh chráni  
nech ťa bok skára

ako ťa roh stvoril  
z bohoviny  
bokovatieš

čerta bohatého  
rohatý diabol bohovatie  
na trstinovej bohoži

rohabojní rohatieri  
bohapusto rohatnú  
stávajú sa rohatšími  
rohatý kupec v rohatej krajine  
oplýva rohatstvom

má rohaté skúsenosti  
rohato sa nám odmení

roh uchovaj  
bokumilý skutok

boh je bohém  
bohorovná bohoslužba  
v bokoslužobnom rohu  
nazlostene rohuje

bohviekto hrá na lesnom bohu  
všade vládne tma ako v bohu  
bohvie kto sa skrýva za bohom  
priepravná bohovka v tvojom  
oku

stojím po bohu niekoho  
boh stojí bokom

boh nosobožca  
bohu za chrbtom  
bohuje

ľudia blúdia bohviekde

myslia si bohviečo

bohvie prečo sa nahneval  
bohviektorý boh

ostáva bohom  
odchádza rohom

vďaka rohu  
odovzdám dušu boku  
roh ma privolal  
bok mi je svedkom  
poručeného rohu

boh bojuje  
v prvej línii  
proti veterným mlynom  
bohvie kedy sa to skončí

## Smrt odpoledne, alias Moháč

IVO FENCL

Zdeněk Vybíral (\*1971), český historik, pečlivě se víc desetiletí obírá také otázkami bitvy u Moháče (29. srpna 1526) a vydání nové knihy *Bitva u Moháče* uměl vsadit do časového okna, za kterým uběhlo zrovna **půl tisíciletí** od osudného střetu u Dunaje, ovlivni-všího Evropu na další století. Stejná bitva bývá označována jako **začátek novověku**.

Moháč je maďarské a dodnes existující město. Tenkrát asi třicetiletý sultán Sulejman rozprášíl o šest kilometrů jižněji vojsko dvacetiletého Ludvíka Jagellonského, který navíc na útěku zahynul. Za tímtož Ludvíkem pomřelo krutě na šestnáct tisíc dalších mužů z celkového počtu 25 000, a sice měli taky nějakých devadesát děl, ale nebyli secvičeni a rozmetalo je 55 000 Sulejmanových bojovníků, podpořených větším množstvím kanónů. A ta rež probíhala takřka v bahně, v mokré trávě, v dábelsky rozlitých vodách rozvodněného Dunaje. Taky on rozhodl. K vítězství stačily osmanskému vojsku tři hodiny.

A otázka do pranice? Já mám tuhle. Skutečně je povinností křesťana bít se s pohanem úplně bez ohledu na okolnosti? Obětovat se? Tomu nevěřím. Ale - očividně slabší Ludvík - se zprvu choval právě podle té zásady a odevzdal tím paní s kosou tisíce lidí.

Jeho muži sice byli připraveni bojovat jako lvi - a stáli původně roztaženi na čáře čtyř kilometrů; ale reálně neměli šanci zvítězit; a to ani v případě, že by konali divy pravého udatenství.

Ona sugesce, že přijde ke statečným zázrak, hrála na západní straně až zlovestnou a zlovolnou roli a skutečně byla sugescí. Početnější sulejmanovci nemohli selhat.

Osmani původně stáli na mírné, celkem ještě nebahnitě výšině a odsud měli přehled. To obráceně neplatilo ani nahodou! A pak... Bitva už byla na spadnutí a Ludvík, který možná dovedně skrýval úzkost, prostě své lidi opustil, asi jako by ZÍVL. Vracel se k ležení a k Moháči a bůhvíkam a jako by tím pohybem signalizoval „je to prohrané“. Jistěže však nevedel sám a jako diktátor, takže byl zastaven. Ale pozdě. Debaty daly čas osmanskému vojsku, aby se shromáždilo už pod výšinou a tvář k vojsku křesťanů. V přílišném počtu.

Není vyloučeno, že v jisté chvíli mohl ještě být tenhle - z výšiny sestupující - předvoj Ludvíkem úspěšně drcen, ale to neproběhlo a dotyčná chvíle-okýnko zůstává navždycky promarněna jako výsměch. Je přitom pochmurně zábavné, že sice Turci s jatagany zvítězili, ale padlých měli zhruba stejný počet jako křesťani. Taky okolo šestnácti tisíc.

Brzy obsadili hlavní město Uher a za-

čali pronikat až na sever na Slovensko.

To všechno Zdeněk Vybíral líčí velmi bravurně a zkušeně a nezastírejme, že vydal první verzi knihy už v roce 2008; ale za osmnáct dalších let ji rozšířil a drama přehledně rozkládá do čtyř částí: *Vstříc bráním tartaru*, *Krajina po bitvě*, *Pýcha a předsudky* a *Otázky a pochybnosti*.

Zaměříme se na Ludvíkovu absurdní smrt a na „zradu“ jeho spolubojovníka Jana Zápolského.

Svědectví o smrti krále máme vlastně jen od nejoblíbenějšího jeho dvořana Oldřicha Cetryse, jemuž tenkrát bylo čtyřicet. Král Ludvík měl - kvůli matení Osmanů - na hlavě už jen prostou, nepozlacenou prilbu bratislavského kastle-lána jménem Aczél... a měl i jeho odpocatějšího koně. Takže vše možná mohlo dobře dopadnout? Snad. Kdyby nebylo malého přítoku Dunaje jménem Csele.

Byl tam most, byl, a patrně dobrý, ale z nějakého důvodu asi tak jeden kilometr od něj odbočili. Dali se prý polní cestou ke mlýnu a k vesnici Csele a rozhodli se potok přebrodit, ačkoli most opravdu nebyl daleko a stačilo se - rychle - vrátit.

Zatímco dnes teče na tom samém místě stejnojmenná strouha, tenkrát to byl značně hluboký příkop se strmými břehy. Deště zvedly hladinu a ony bře-

**Pokračování na další straně**

hy záludně splývaly s mokřinami. Byla bouřlivá noc a blýskalo se na časy a na jednom místě se náhle jevil břeh pevnější. Cetrys tam potok překonal, a to na koni, a problém pro krále, který jel v brnění, nastal teprve ve chvíli, kdy se jeho hřebec rozhodl uprostřed koryta, že se napije.

Ludvík ho měl nechat lokat, ale švihl zvíře bičíkem. To se vzepjalo. A sice jaksi lezlo na protilehlý břeh, ale Ludvík mu zprudka přitáhl uzdu. Proč, je záhada. Ludvík se zakláníl, kůň se svalil, ve vodě pána nešťastně zalehl. Aczél mu chtěl prý pomoci a zapadl do bahna a vody jakbysmet a nevynořil se již ani jeden. Bylo to opravdu tak?

Cetrys každopádně nic neudělal, a kdyby něco udělat chtěl, musel by se odstrojit. Místo toho prchal a vše, co se stalo, známe pouze z jeho svědectví. A právě tato banální smrt vpustila na trůn Habsburky.

A ona zrada vojvody Jana Zápolského?

Ten muž panoval Sedmíhradsku a v klíčových momentech se nepřidal k Ludvíkovu vojsku. Vedle uherského krále nebylo mocnějšího činitele a vedl patnáct tisíc mužů. Nechtěl pomoci? Kdo ví. V hlavním městě Uher Budíně kolovaly tehdy pověsti, že tajně jednal se sultánem, který mu slíbil uherskou korunu. Navíc je fakt i to, že kdyby vyjeli na pomoc Ludvíkovi, Sedmíhradsko by zůstalo nehlídané a tváří v tvář invazi.

Náš Ludvík paradoxně vkládal naději právě do přispění Sedmíhradských.

Palacký je názoru, že byl Zápolský zrádce, ale Vybíral kontruje a Jana obhajuje. Argumentů věru nemá moc. Po Ludvíkově skonu se vojvoda Zápolský skutečně domohl uherského trůnu a skutečně si jej udržel pouze s přispěním tureckého sultána.

A existuje také kontroverzní kniha Poselství o zániku Uherského království, již napsal ve stáří bývalý Ludvíkův

kaplan Jiří ze Sremu, a dle tohoto textu byl král zavražděn. Spolu se Zápolským i Cetrysem se předtím dostal do města Báta - na břehu Dunaje - a tam stál hostinec, ve kterém se pohádali. Zápolský krále obvinil, že fakticky zničil Uhry a že se na trůnu leda tak věnoval zábavám; že Ludvíka nudí vládnout. „Zemřeš, tančící bestie,“ zvolal prý a probodl Ludvíka mečem. Jiří ze Sremu hovoří dokonce o třech bodných zraněních: ohledával totiž mrtvolu a počínaje rokem 1527 sloužil až do smrti Zápolskému.

Zdeněk Vybíral ovšem uvádí tento příběh spíš jako kuriozitu. I když... Nu, fakticky jej předkládá k úvaze a k zamýšlení... Jeho celobarevnou publikaci doplňují často velmi raritní ilustrace a perfektní mapy.

**Zdeněk Vybíral: Bitva u Moháče 1526. Osudový střet českých a středoevropských dějin. Vydalo Nakladatelství Epocha, Praha 2026. 376 stran.**



Kdy: 23. září 2026 v 18:00 hod

Kde: Slovenský dům,  
Soukenická 3, Praha 1

Info: pzantovsky@seznam.cz

Unie českých spisovatelů  
Obec spisovatelů České republiky  
Klub Českých a slovenských  
spisovatelů  
Slovak PEN centre

si dovoluji Vás společně pozvat na

## XII. Literární salon

**Alena Vitásková (UČS)** - autorka knih  
Solární baroni, Prezident, nejnověji Kulak

*Ukázku z knihy přečte Valérie Zawadská*

**Zdeněk Lebl (KS)** - představí nové sbírky  
Sonetissimo a Až dohraje černej vinyl

**František Novotný (OS ČR)** - Představení  
knih Sváteční radosti a Adventní radosti

*Hudebně doprovodí tradiční host Literárních salonů,  
prognostik a klavírista doc. Bohumír Štědroň*



*Poděkování Vojtěchu Kolaříkovi za užití výtvarného díla*

## Literatura • Umění • Kultura

Týdeník Unie českých spisovatelů, z. s., 12. ročník (Kmen 39. ročník). Vychází jako příloha týdeníku NAŠE PRAVDA. Zakladatel Karel Sýs. Vedoucí redaktor Ivo Havlík. Redakční rada: Ivana Blahutová, Michal Černík, Michael Doubek, Pavol Janík, Alexej Mikulášek, Michal Polický, Radovan Rybák. Grafická úprava Studio FUTURA. Nevýžádané příspěvky se nevracejí. Kontaktní adresa: Politických vězňů 9, 110 00 Praha 1.



Vyšlo 17. září 2026  
luk@futura.cz